

آثار ارجاع به داوری بین‌المللی در نظام حقوقی ایران

سیدباقر میرعباسی^۲ و ندا هاشمی^۱

۱- کارشناس ارشد، حقوق بین‌الملل، پردیس البرز، دانشگاه تهران

۲- استاد تمام، حقوق بین‌الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

* ایمیل نویسنده مسئول: nedahashemi_nh@yahoo.com

چکیده

یکی از راه‌های حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات ناشی از تفسیر یا اجرای مفاد یک معاهده یا قرارداد بین‌المللی، از طریق قید ارجاع به داوری می‌باشد. طرفین در قالب یک معاهده یا قرارداد یا شرط ضمن عقد، خود را ملتزم می‌نمایند که تمام یا برخی از اختلافات فی‌مابین خود را به داوری بین‌المللی ارجاع دهند. و توافقات خود در ارجاع اختلاف به داوری را درج و مکتوب می‌نمایند. در هر حال آنچه که در این مبحث مورد توجه و بررسی قرار خواهد گرفت، مفاد مهم مندرج در توافقات داوری است. خواه این توافقات در قالب موافقت‌نامه‌های داوری مستقل صورت پذیرفته باشد یا به صورت قید ارجاع و شروط رجوع به داوری در چارچوب یک معاهده و مفاد قرارداد بین‌المللی باشد.

معمولاً در معاهدات و قراردادهای منعقد، طرفین طی بند یا ماده‌ای، ضمن اعلام ضمنی یا صریح، توافق و رضایت خود را به داوری بین‌المللی اعلام نموده و قبول می‌کنند که چنانچه در ارتباط با موضوع آن معاهده اختلافی مابین آنها پیش آید، از طریق داوری حل و فصل نمایند. ضمناً در این بند یا ماده، شرایط و ضوابط ارجاع دعوی به داوری، نظیر چگونگی تعیین داور یا داوران، مرجع صلاحیت‌دار، مکان داوری، قانون حاکم، چگونگی پیش‌بینی آیین دادرسی داوری و آثار حقوقی ناشی از آراء داوری نظیر غیرقابل اعتراض بودن رأی و لازم‌الاجراء بودن احکام صادره داوری را نیز پیش‌بینی و درج می‌نمایند. عموماً، اختلافات ناشی از معاهدات بین‌المللی، ناشی از روابط قراردادی است که بین طرفین آن معاهده یا قرارداد بین‌المللی منعقد شده است. از این‌رو، داوری بین‌المللی نیز عموماً در خصوص اختلافات ناشی از یک رابطه قراردادی است که در این صورت، معمولاً داوری در ضمن قرارداد اصلی، به صورت شرط ضمن عقد، مورد موافقت قرار می‌گیرد. البته در برخی مواقع نیز موافقت‌نامه داوری طی یک سند مستقل و یا قرارداد جداگانه بین طرفین منعقد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: داوری، حل و فصل اختلافات، موافقت‌نامه بین‌المللی، نحوه تنظیم، آثار حقوقی، قانون اساسی